

Elinkeinoelämän keskusliiton lausunto valtioneuvoston selvityksestä komission tiedonannosta kattavasta EU:n keinovalikoimasta turvallista ja kestävästä verkkokauppaa varten

Elinkeinoelämän keskusliitto (EK) kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta eduskunnan talousvaliokunnalle.

EK pitää Euroopan komission verkkokauppatiedonantoa (komission tiedonanto kattavasta EU:n keinovalikoimasta turvallista ja kestävästä verkkokauppaa varten (COM(2025) 37 final) tervetulleena askeleena. EK yhtyy komission näkemykseen siitä, että kolmansien maiden verkkoalustojen kasvava rooli EU:n sisämarkkinoilla on aiheuttanut vakavia haasteita reilulle kilpailulle, tuoteturvallisuudelle ja kuluttajansuojalle. EU:ssa toimivat yritykset kantavat merkittäviä vastuuta tuoteturvallisuudesta, kuluttajansuojasta ja ympäristösääntelystä. Kolmansista maista käsin toimivat verkkokauppatoimijat ja markkinapaikat voivat tällä hetkellä toimia tosiasiallisesti näiden vaatimusten ulkopuolella, mikä vääristää kilpailua ja vaarantaa kuluttajien turvallisuuden. EK tukee vahvasti komission pyrkimystä asettaa samat säännöt kaikille markkinatoimijoille riippumatta siitä, missä ne sijaitsevat.

EK katsoo, että nykyinen sääntelykehikko ei ole riittävä haasteeseen vastaamiseksi ja EU-tasolla tarvitaan tehokkaamman täytäntöönpanon lisäksi myös uusia lainsäädännöllisiä toimia. Pelkkä nykyisen sääntelyn täytäntöönpanon tehostaminen ei tuo riittäviä ratkaisuja käsillä oleviin ongelmiin. Komission tiedonanto jää tältä osin kunnianhimoiltaan rajalliseksi: monien keskeisten ongelmien korjaaminen, kuten kolmansien maiden verkkoalustojen vastuun puutteet, edellyttävät täsmällisiä lainsäädäntötoimia. Tiedonannossa mainitut tulli- ja ympäristönsuojelusäädökset ovat osa tarvittavista toimista.

EK tukee pyrkimystä lisätä kolmansien maiden verkkomarkkinapaikkojen vastuuta silloin, kun mikään muu EU:ssa sijaitseva toimija ei vastaa tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta. Vastuukysymysten ratkaiseminen on keskeistä kuluttajansuojan ja reilun kilpailun turvaamisen kannalta. EK pitää tärkeänä, että Suomi edistää komission suuntaan aktiivisesti kantaa, jossa toivotaan ripeitä toimia sääntelykehikon täydentämiseksi. Mikäli lainsäädännön valmistelu komissiossa alkaa, asiassa on perusteltua edetä kohdennetun, erityisesti kolmansien maiden verkkoalustojen vastuisiin ja asemiin keskittyvän lainsäädäntömuutoksen kautta – ei päivittää kuluttajansuojalainsäädäntöä tai alustavastuun lainsäädäntökehikkoa laajemmin. EK:n jäsenliitto Kaupan Liitto on esittänyt ratkaisuksi sitä, että verkkomarkkinapaikat, jotka välittävät tuotteita EU:n kuluttajille kolmansissa maissa sijaitsevilta myyjiltä tai tehtailta luokiteltaisiin taloudellisesti toimijoiksi. Muutos voitaisiin tehdä lainsäädäntöteknisesti useiden eri säädösten kautta ja/tai useita eri säädöksiä muuttavalla omnibus-lainsäädännöllä. Menettelyä on myös aiemmin käytetty kuluttajansuojan kontekstissa.

EK katsoo, että nykyinen 150 euron tullivapaus on poistettava ripeästi. Koska vuonna 2023 annetun tulliuudistuspaketin käsittely on osoittautunut hitaaksi ja jäsenmaiden kantojen yhteensovittaminen muissa kysymyksissä on hankalaa, laajasti kannatettu tullivapausrajan poistaminen tulisi tehdä tästä irrallaan ja nopeammassa aikataulussa. Nykyinen raja antaa kolmansien maiden toimijoille selvän hinnallisen kilpailuedun. **EK katsoo lisäksi, että Import-One-Stop-Shop -järjestelmä on tehtävä pakolliseksi.** IOSS-järjestelmän käyttö ei ole tällä hetkellä pakollista kolmansista maista EU-kuluttajille myyville verkkomarkkinapaikoille. Pakollisuus kasvattaisi EU-maiden arvonlisäverotuloja ja lisäisi markkinavalvonnan tehokkuutta. EK kannattaa järjestelmän pakollistamisen pikaista edistämistä.

Komission tiedonannossa korostetaan erityisesti EU:n laajuisen täytäntönnäpöviranomaisverkoston tärkeyttä. Kansallisten viranomaisten resurssit eivät yksin riitä tehokkaaseen valvontaan. EK korostaa komission roolia digipalvelusäädöksen valvontaviranomaisena sekä yhteiseurooppalaisten markkinavalvontatoimien vahvistamista. Ylipäättään EK pitää perusteltuna sen selvittämistä, missä määrin vastuuta eurooppalaisten valvontatoimien onnistumisesta voitaisiin laajoissa, rajat ylittävissä kokonaisuuksissa antaa nykyistä vahvemmin komissiolle.

EK pitää tärkeänä, että verkkomarkkinapaikat osallistuvat samalla tavoin kiertotalouden kustannuksiin kuin muutkin toimijat silloin, kun niiden kautta toimitetaan laajennetun tuottajavastuun alaisia tuotteita. EK tukee sääntelytoimia, joilla varmistetaan vastuun toteutuminen myös kolmansista maista tapahtuvassa kaupassa. EK suhtautuu kuitenkin kielteisesti laajennetun tuottajavastuun ulottamiseen uusin tuoteryhmiin tilanteessa, johon sekä komission tiedonannossa että valtioneuvoston selvityksessä viitataan. EK esittää Suomen kantaa muutettavaksi tältä osin. Laajennetun tuottajavastuun piiriin ei tule lisätä uusia tuoteryhmiä tilanteessa, joissa edes nykyisten osalta valvontaa ei voida kohdentaa kolmansista maista käsin toimiviin tahoihin.

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Asko Metsola
Asiantuntija